

SASTANAK SRPSKOG NACIONALNOG VECA KOSOVA I METOHIJE

PREVAZILAZENJE RANIJIH TENZIJA I RAZLICITOSTI

U Manastiru Gracanica danas je održan sastanak Srpskog nacionalnog Veka Kosova i Metohije i Srpskog nacionalnog Veka Severnog Kosova. Danasnja sednica bila je nastavak sastanka održanog 16 avgusta u manastiru Sopocani kod Novog Pazara.

Srpsko nacionalno Vece Kosova i Metohije na sednici održanoj u konaku manastira Gracanica raspravljalo je o položaju Srba na Kosovu i Metohiji i o perspektivama njihovog daljeg opstanka na ovim prostorima. Na sednici je bilo reči i o mogućem povratku svih proteranih sa ovih prostora. Vece je prihvatilo informaciju predsedništva SNV Kosova i Metohije o registraciji SNV -a kao udruženja Srba Kosova i Metohije koje okuplja sve patriotske i demokratske snage bez obzira na njihovu partijsku pripadnost.

Na sednici Veca odlučeno je da se prihvati izveštaj o sopocanskom skupu 16 avgusta 2002 godine na kome je doslo do objedinjenja i prevazilazjenja ranijih tenzija i razlicitosti stavova između SNV Kosova i Metohije i SNV severnog Kosova. Da se ubuduće svi problemi Srba na Kosovo i Metohiju resavaju zajednicki i dogovorno uz usaglasavanje stavova sa predstavnicima vlasti nase drzave. Vece je izrazilo zabrinutost zbog situacije nastale pokusajem hapsenja doktora Milana Ivanovica i istaklo da treba izaci u domacu i svetsku javnost kako bi se izbegla svaka manipulacija u vezi sa tim slucajem. Kao poseban problem Vece je istaklo resenje statusa za Kosovo i Metohiju koje vidi u okviru Srbije i Jugoslavije kao njihovom integralnom delu. Povodom prethodnih lokalnih izbora Vece sa zaljenjem konstatovalo da sve prethodne radnje u smislu politickih i organizacionih mera nisu blagovremeno preduzete od strane predstavnika nasih vlasti.

SNV Kosova i Metohije

Zakljucci sa sednice SNV KIM

Manastir Gracanica, 24. avgust 2002. god

Srpsko nacionalno Vece Kosova i Metohije na svojoj trinaestoj sednici održanoj 24. avgusta 2002. godine u konaku manastira Gracanica, raspravljalo je o položaju Srba na Kosovu i Metohiji u ovom trenutku, perspektivama njihovog daljeg ostanka (opstanka) na ovim prostorima i o mogućem povratku onih koji su proterani sa ovih prostora. Vece je prihvatilo informaciju Predsedništva SNV-a Kosova i Metohije o registraciji SNV-a Kosova i Metohije kao udruženja Srba Kosova i Metohije koje okuplja sve patriotske i demokratske snage bez obzira na njihovu partijsku pripadnost, s tim da prihvataju, zalazu se i podrzavaju smernice ovog Veca, koje su kao dokument usvojene na Saboru SNV-a održanom oktobra 1999. godine. Sednicom je predsedavao predsednik SNV-a Kosova i Metohije episkop rasko-prizrenski dr Artemije (Radosavljevic).

Posle svestrane rasprave Vece je usvojilo sledeće:

ZAKLJUCKE

1. Vece je sa zadovoljstvom prihvatilo izveštaj o Sopocanskom skupu od 16. avgusta 2002. g. na kome je doslo do objedinjenja i prevazilazjenja ranijih tenzija i razlicitosti u stavovima između SNV-a KIM i SNV-a severnog Kosova i izrazilo spremnost da se ubuduće svi problemi Srba na Kosovo i Metohiju resavaju zajednicki i dogovorno, usaglasavajući uvek svoje stavove sa predstavnicima i nosiocima vlasti nase drzave Srbije i SRJ.
2. Vece je zabrinuto stanjem u severnom Kosovu, posebno u Mitrovici. Svi smo odlucni u stavu da istina o optuznici i pokusaju hapsenja dr Milana Ivanovica izadje u celosti u domacu i svetsku javnost, kako bi se izbegla svaka manipulacija toga slucaja.
3. Vece je, nakon izveštaja predstavnika Koalicije POVRATAK koji su bili u delegaciji Srba u Vasingtonu na poziv americkog Instituta za mir i zajedno sa predstavnicima albanske zajednice razgovarali o stanju na Kosovu i Metohiji i perspektivama zajednickog zivota i resavanju problema u Pokrajini, podrzalo stav predstavnika Koalicije POVRATAK da se o statusu Kosova i Metohije ne moze pregovarati bez predstavnika vlasti Srbije i Jugoslavije kao i da se bilo kakva resenja mimo Rezolucije 1244 ne mogu nametati. Resenje statusa za Kosovo i Metohiju Vece vidi u okviru Srbije i Jugoslavije, kao njihovom integralnom delu. Vece, medjutim, iznova i opet sa zaljenjem konstatuje da na ovom pitanju drzave Srbija i Jugoslavija kao i njihovi nosioci vlasti nemaju jasan stav kao ni inicijativu prema medjunarodnoj zajednici, odnosno vladama uticajnih zemalja, kako bi se omogucio opstanak i povratak Srba na Kosovo i Metohiju, ali i sacuvao drzavni suverenitet na ovoj teritoriji. Stoga, Srpsko nacionalno Vece apeluje na predsednika SR Jugoslavije i predsednika Vlade Republike Srbije, kao i na sve nosioce vlasti u Srbiji i Jugoslaviji da sto je moguće pre izgrade jasnu strategiju prema Kosovu i Metohiji. Ona mora biti jasna i obavezujuca za sve relevantne ciniocce vlasti u Srbiji i Jugoslaviji kako bi se ocuvao njihov drzavni i nacionalni interes na Kosovu i Metohiji.
4. Povodom predstojecih lokalnih izbora na Kosovu i Metohiji, Vece sa zaljenjem konstatuje da sve prethodne radnje u smislu politickih i organizacionih mera nisu blagovremeno preduzete od strane predstavnika nasih vlasti.
  - a) Nije se blagovremeno zahtevala izmena birackog sistema pa je srpska zajednica dovedena u neravnopravan položaj.
  - b) Nije se blagovremeno trazio dodatni broj Srba u opstinskim skupstinama cime bi se uspostavio ravnopravni odnos između srpske i albanske zajednice.
  - v) Nije se adekvatno i blagovremeno prislo registraciji biraca srpske zajednice kao i sama kontrola registracije od strane ove zajednice i drzava Srbije i Jugoslavije.
  - g) I pored vise apela i zahteva SNV-a Kosova i Metohije nije se pokrenuo postupak opste registracije Srba koji se nalaze izvan Kosova i Metohije, a ova registracija bila bi od vrlo velikog znacaja za buduće izbore za srpsku zajednicu na Kosovu i Metohiji kao i za citav proces resavanja pitanja na ovoj teritoriji.

d) Nije se blagovremeno pristupilo prijavljivanju ucesnika na lokalnim izborima na Kosovu i Metohiji, kao ni blagovremenom izboru najboljih i najkompetentnijih kandidata za predstavnike u opstinskim Vecima kao i stvaranju Jedinственe liste za srpsku zajednicu narocito u opstinama gde je ona u manjini cime je stvorena realna mogucnost da u nekim opstinama ne dobijemo ni jednog predstavnika, umesto da nam pripadne broj mandata srazmeran procentu stanovnistva. Ali i u onim opstinama u kojima je srpsko stanovnistvo pre rata bilo u vecini, kao u opstinama Novo Brdo i Strpce, moze se dogoditi da umesto osvajanja vlasti u njima, ostanemo u manjini.

Zato, Vece smatra da ovakvo stanje srpske zajednice pred lokalne izbore iziskuje svestranu analizu i zahteva hitno preduzimanje mera, kako bi se blagovremeno mogla doneti prava odluka o izlasku na predstojece izbore.

5. Po pitanju decentralizacije Vece zdusno podrzava aktivnosti koje su do sada ucinjene u tom smeru od strane grupe eksperata, jer je decentralizacija kljucni korak u daljoj izgradnji multietnickog Kosova i Metohije, u kome ni jedna zajednica (pa ni Srpska) nece vise biti diskriminisana, nego ce sve imati podjednake sanse da grade zajednicku buducnost na ovim prostorima.

6. Srpsko nacionalno Vece Kosova i Metohije trazi od Savezne i Republicke Vlade kao i od Republicke izborne komisije da aktivnije, u politickom i organizacionom smislu, realizuje predsednicke izbore za sve zajednice na Kosovu i Metohiji. Vece, takodje, zahteva od predstavnika medjunarodne zajednice da UNMIK i KFOR omogue i obezbede slobodne izbore za predsednika Srbije na Kosovu i Metohiji i time ispostuju Rezoluciju 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija. Isto tako, Vece poziva sve zajednice na Kosovu i Metohiji da ucestvuju na ovim izborima i time daju svoj puni doprinos izgradnji zajednicke buducnosti na Kosovu i Metohiji.

7. Vece sa zaljenjem konstatuje da je bezbednosna situacija na Kosovu i Metohiji jos uvek vrlo teska, i to pre svega za srpsku zajednicu. I ako postoji njeno prividno poboljsanje, sustinski se ona nije izmenila, jer se i dalje, svakodneвно, vrse napadi na Srbe i pljacka njihova imovina, kao sto je najnoviji slucaj u Donjoj Brnjici. Zlocinci i kriminalci jos uvek se nalaze na slobodi, a svaki pokusaj njihovog hapsenja pracen je dodatnim nemirima i tenzijama. Podrzavanje zlocinaca od strane jednog dela albanske zajednice dodatno uznemirava srpsku zajednicu, kao i sve ostale ljude miroljubive orijentacije, sto moze dovesti do nesagledivih posledica. Stoga, SNV zahteva od UNMIK-a i KFOR-a da budu dosledni u zapocetim aktivnostima, kao i da intenziviraju svoje delovanje sa ciljem pronalazenja i izvodjenja pred lice pravde svih zlocinaca i kriminalaca koji rade na destabilizaciji ne samo podrucja Kosova i Metohije, nego i citavog Balkana.

Predsednik Srpskog nacionalnog

Veca Kosova i Metohije

Episkop Rasko-prizrenski

ARTEMIJE

Sednici SNV KIM u Gracanici nisu prisustvovali predstavnici SNV Sevnog Kosova zbog pocetka predizborne kampanje predsednika Kostunice. Predsednistvo SNV Severnog Kosova je obavestilo SNV KIM da iako zbog opravdanih razloga nece biti prisutni u Gracanici SNV Severog Kosova i dalje ostaje dosledno odlukama Sopocanskog skupa na kome je usaglasena strategija medjusobne saradnje i podrške dva SNV.

Informativna sluzba Eparhije rasko-prizrenske i kosovsko metohijske

Episkop rasko-prizrenski i kosovsko-metohijski gg. Artemije (Radosavljevic):

SVAKA DEOBA KOJA JE U NARODU JESTE JEDNA TRAGEDIJA ZA SAM TAJ NAROD

Ovih dana doslo je do dva susreta predstavnika Srpskog nacionalnog veca za Kosovo i Metohiju iz Gracanice i Srpskog nacionalnog veca za severno Kosovo iz Kosovske Mitrovice. Jedan sastanak je bio bio u manastiru Sopocani, a drugi u Beogradu. U Beogradu su se sastali sa predstavnicima vlasti SR Jugoslavije i Republike Srbije - predsednikom Kostunicom i premijerom Djindjicem. Pitamo vladiku Artemija, predsednika SNV KiM iz Gracanice o tome kako je doslo do pomirenja i sta ono predstavlja.

- Iskustvo nas uci, kaze episkop rasko-prizrenski Artemije, da svaka deoba koja je u narodu jeste jedna tragedija za sam taj narod, a pogotovo za nas na Koso vu i Metohiji, koji prolazimo kroz mozda najtezi period u istoriji srpskog naroda. Deoba, ili neslaganja izmedju dva Srpska nacionalna veca, onoga iz Gracanice i onoga sa severa Kosova dosta nas je kostalo. Saznanje da svoje probleme mozemo resavati ako smo jedinstveni ako smo zajedno ucinilo je to da je inicijativa za susret u Sopocanima pre nedelju dana dosla od SNV za severno Kosovo. razume se, mi smo uvek bili za saradnju i slogu u srpskom narodu. Veoma rado smo prihvatili taj predlog i organizovali susret , prvi posle tri godine, u manastiru Sopocani. Razgovarali smo o pojedinim problemima koji se ticu srpskog naroda na celom Kosovu i Metohiji. Mislim da smo dosli do tog objedinjavanja svih relevantnih snaga srpskog naroda na Kosovu i Metohiji.

Koji su sledeci koraci?

- Sledece je da se ta saradnja nastavi, a prilika za to je upravo sednica SNV za KiM zakazana za 24. avgust u Gracanici. Pozvani su i nadamo se da ce se odazvati predstavnici Srba sa severa Kosova, tako da ce se ovaj nacin saradnje, pomirenja nastaviti i u buducem periodu. Sve ostale probleme trebace da resavamo zajednicki.

Kakav je bio stav u pogledu dr Milana Ivanovica?

- Upravo mislim da je slucaj dr Ivanovica bila ta inicijalna kapisla koja je pokrenula potrebu za priblizavanjem i objedinjavanjem svih relevantnih na Kosovu i Metohiji. U Sopocanima smo zauzeli stav da treba sve uciniti kako bi istina o slucaju Milana Ivanovica izašla u domacu ali i u svetsku javnost. Dakle, mi smatramo da na dr Ivanovicu ne postoji nikakva realna krivica koja bi zahtevala lezanje u zatvoru. Ali, ako ima krivice, mi zelimo ona bude javna, da ona izađe u javnost i onda ko je kriv i odgovoran za bilo sta, on ce po zakonu i odgovarati. Medjutim, mi nemamo poverenje u kosovsko pravosudje, gde coveka uhvate, stpaju u zatvor i onda ispitivanje traje godinu-dve dana i na kraju se pokaze da je on nevin. Mi nismo zeleli da to bude slucaj sa Milanom Ivanovicem ili bilo kojim drugim covekom, bez obzira da li

je Srbin ili Albanac. Dakle, ono sto treba uciniti je da svako bude dostupan pravosudju ali i da pravosudje bude istinski pravosudje, a ne neka vrsta održavanja ravnoteze izmedju obe zajednice.

Juce je bio sastanak kod predsednika SR Jugoslavije i kod premijera Srbije g. Djindjica. Sta je tu bilo?

- Upravo u Sopocanima smo dosli do zajednickog stava da mi koji jos zivimo na Kosovu i Metohiji ne mozemo sve svoje probleme ni resavati ni resiti bez podrške i pomoci Beograda. Onda smo i odlucili da zatrazimo prijem kod predsednika drzave g. Kostunice i kod premijera Vlade republike Srbije. Taj susret je bio zakazan za juce, kad je i održan. Na oba sastanka i kod jednog i kod drugog predsednika bile su prisutne uglavnom iste teme - pitanje resavanja problema severne Mitrovice i Milana Ivanovica. Kod nasih domacina smo naisli na puno razumevanje i spremnost da ucine sve kako bi istina postala javna, izašla u javnost, a isto tako i da se pruži podrška i pravna i politicka dr Ivanovicu kako ne bi bez razloga lezao u zatvoru. Ocekujemo da g. Stajner, tako je juce receno, iznese sve dokaze, ako ih ima. On je najavljiavao da raspolaze dokazima o navodnoj krivici dr Ivanovica. Ostaje da se to vidi, ali o tome ce strucnjaci, pravnici razgovarati i znace se najbolje resenje. Dakle, bilo je o tome govora, ali i o mnogim drugim problemima sa kojima se susrecemo - pitanje decentralizacije vlasti na Kosovu i Metohiji. Beogradski razgovori i dogovori oko decentralizacije su dosta odmakli i nadamo se da ce to biti moguće sprovesti tako da Srbi u svojim zajednicama mogu da resavaju svoje osnovne administrativne probleme, da se ne izlazu maltretiranju odlazeci u te velike opstinske centre kao sto je Pristina, Pec...Bilo je takodje reci o predstojecim izborima, kako predsednickim tako i lokalnim na Kosovu. Uglavnom smo se svi slozili da je potrebno izaci na te izbore. Jednima se potvrđuje jedinstvo Kosova kao integralnog dela republike Srbije, a drugima se omogucava Srbima da imaju svoje predstavnike u institucijama vlasti.

Da li ce se formirati zajednicka lista za lokalne izbore?

- Sto se tice izlaska na lokalne izbore, tu predstoji jos dosta usaglasavanja i razgovora. Jos nije jasno da li ce se ici sa jedinstvenom listom, ili ce se ici u vise kolona. Bilo je misljenja da tamo gde su Srbi u ogromnoj vecini da se moze ici sa vise stranaka, a gde su u manjini, da tamo ide jedinstvena lista. Kako ce biti - to jos nije potpuno usaglaseno. Nadamo se da to moze biti tema za razgovor sutra na sednici SNV Kosova i Metohije, gde ce verovatno biti razgovora i o tim predstojecim izborimai nacinu izlaska na njih.

Da li nije to opasno, da se ne dasi da su Srbi u vecini, pa izgube?

- To od nas, od Srba to zavisi da li ce se to desiti ili nece, ali mi se nadamo da nece. Srbi na Kosovu i Metohiji shvataju da ako ne ucestvujemo na izbori da i ne postojimo. A cilj je da se pokaze da nas ima bar onoliko koliko nas stvarno ima - ni vise ali ni manje od toga.

Kakav je stav po pitanju prosvete i zdravstva, kako ce se one finansirati?

- Po pitanju prosvete i zdravstva stav je g. Kostunice i g. Djindjica i svih nas koji smo bili na razgovorima je da to ostane u ingerenciji republike Srbije, odnosno nasih ministarstava, tako da drzava preuzma na sebe i placanja tih sluzbi. Jedino tako mozemo imati svoje programe i svoju zdravstvenu zastitu, onako kako odgovara nasem narodu. Jer, kada bi se ukljucili u kosovske ustanove, kada nisu iskristalisani jasni stavovi, bojim se da bi se to odrazilo vrlo negativno po srpsku zajednicu. Tamo se, na sastanku, postigla puna saglasnost da ce te sluzbe biti placane od strane nadležnih ministarstava tako da cemo imati izvesnu samostalnost po tim pitanjima. Sve ovo spada u pitanje decentralizacije, kao i ostala pitanja koja se odnose na organizovanje socijalnih sluzbi, pitanje penzija, plata, izdavanje dokumenata...

U svakom slucaju, smatramo da su ovi sastanci, kao ovaj juce u Beogradu, ovako objedinjeni i zajednicki od velikog znacaja i za samu beogradsku stvarnost. Nadamo se da objedinjavanje Srba na Kosovu i Metohiji moze da posluži kao, ako smem da kazem, neki pozitivan primer da dodje do veceg jedinstva vlasti i u samom Beogradu. Dosta nam je, zaista, cepanja i deljenja i drobljenja, jer nas je to uvek mnogo kostalo.

Razgovor vodio Branislav Skrobonja

STAJNEROV AUTOGOL

Policajci Ujedinjenih nacija i pripadnici KFOR-a nisu zakucali vec su, u pola dva ujutro 8. avgusta u Zvecanu, razvalili vrata kuće dr Milana Ivanovica, predsednika Srpskog nacionalnog veća Kosova i Metohije. Medjutim, ispostavilo se da ih trenutno najtrazeniji Srbin sa Kosova nije docekao - u pidzami, krmeljivih ociju. I dalje ga traze.

Od tog trenutka doktor Ivanovic, donedavno i nosilac liste za lokalne izbore na Kosovu, u bekstvu je bar sto se tice medjunarodnog istraznog sudije koji je 30. jula 2002. godine izdao nalog za hapsenje direktora bolnice u Kosovskoj Mitrovici, jer je tako zahtevao medjunarodni tuzilac. Ivanovic je optuzen da je 8. aprila ove godine bombom pokusao da ubije pripadnika UN na demonstracijama u Kosovskoj Mitrovici kada je 22 policajca i najmanje troje Srba povredjeno. Ivanovicev pokusaj ubistva je uredno zabelezen kamerom, a video zapis je jos istog dana prikazan na Radio-televiziji Kosova. Nebojsa Covic, potpredsednik Vlade Srbije, u utorak (20. avgust) ponovio je da snimak dokazuje da je Ivanovic nepravedno optuzen.

Trazili ste od Mihaela Stajnera pismene garancije da cete imati fer i brzo sudjenje ukoliko se predate. Sta vas je uopste navelo da pobegnete?

- Iskustvo. U zatvorima na Kosovu najvise je Srba a neki od njih cekaju sudjenje i po dve, tri godine.

Nijednog trenutka niste pomislili da bi medjunarodni sudija, odnosno tuzilac mogao da vama, kao recimo Ramusu Haradinaju, dozvoli da se branite sa slobode?

- Zasto bih im verovao kada protiv mene koriste kasetu koja je montirana u Nemackoj. To sto se protiv Haradinaja i ostalih terorista OVK, koji treba da odgovoraju pred Haskim tribunalom, dice optuznica za beznacajna dela umesto za ratne zlocine, najbolje govori o nepristrasnosti medjunarodnih sudija i stanju pravosudnih institucija na Kosovu. Osim toga, moje hapsenje je samo deo plana, Stajnerovog plana, da se nad Srbima do kraja sprovede etnicko ciscenje. To su ozbiljne optuzbe na racun Stajnera. Mnogo ozbiljnije od onih koje se vama stavljaju na teret. Mozete li reci odakle vam "Stajnerov plan", odnosno sta se tim planom predvidja?

- Iz razumljivih razloga ne mogu da otkrijem kako smo dosli do Stajnerovog plana, ali verujte da smo ga dobili sa nekoliko strana. Na primeru Pristine, Peci, Djakovice, Prizrena, Gnjilana, Urosevca... videli smo sta znaci kada se po UNMIK-ovom diktatu prave multietnicke sredine. Imao sam u rukama deo tog plana koji podrazumeva, izmedju ostalog, hapsenje Srba kako bi u atmosferi straha i panike Srbi napustili Kosovsku Mitrovicu. Plan je imao nekoliko varijanti od kojih je jedna predvidjala da se u Mitrovici istovremeno uhapsi oko 50 Srba, svi momci sa mosta i jos neki ljudi znacajni za nas opstanak.

U te Srbe, za koje tvrdite da bi mogli da budu uhapseni, ubrojani su, recimo narodni poslanik Marko Jaksic, Oliver Ivanovic... Znete li da li su i oni napustili Mitrovicu?

- Mislim da UNMIK ne sme da uhapsi Marka jer bi se oko toga digla zaista velika prasina, a za Olivera ne bih rekao da bi mogao da bude uhapsen. Znam da najmanje deset ljudi, medju kojima je i predsednik Udruzenja gradjana Sveti Dimitrije (cuvari mosta, prim. novinara), ne spava u svojim kucama.

Ipak, severni deo Kosovske Mitrovice ne daje mnogo mogucnosti za uzmicanje?

- Uprkos riziku da bi mogli biti uhapseni ti ljudi smatraju da je neophodno da ostanu u gradu. I ja bih voleo da sam sa svojom suprugom, decom i majkom u Zvecanu.

Mnogo se nagadja ovih dana gde boravite. Neki su vas videli u Beogradu, drugi tvrde da vam je jatak vladika Artemije odnosno braca manastira Sopocani...

- U Beogradu odavno nisam bio, u Sopocanima sam bio onoliko koliko je trajao sastanak SNV-a. Medjutim, cuo sam od nekih prijatelja iz Bosne da sam prebio 29 ljudi u Novom Pazaru i organizovao demoliranje neakvih kamiona. Ako iskljucite Mitrovicu i Zvecan ostaje jedva nekoliko mesta u ovoj, tako da kazem, pograncnoj oblasti gde bih ja mogao da budem.

Nakon svega, sta je Mihael Stajner, sef UNMIK-a, postigao pokusavsi da vas uhapsi?

- Stajner je postigao autogol. Protiv svoje volje je pomogao Srbima da se malo ujedine.

Lidija Kujundzic

CRNA BRACA DVOGLAVOG ORLA

Premijer Kosova dr Bajram Redzepi bio je jasan. Podizanje optuznice protiv lidera Alijanse za buducnost Kosova Ramusa Haradinaja, njegovog brata Dauta i jos cetiri Albanca, imaju za cilj "kriminalizaciju oslobodilacke borbe naroda Kosova i UCK".

"Vlada zahteva prekid hapsenja i intenziviranje sudskog postupka uhapsenih koji u nedostatku dokaza treba da budu oslobodjeni", rekao je Redzepi na vanrednoj sednici Vlade Kosova 19. avgusta dodajuci da su i same optuznice protiv bivsih visokih oficira OVK i Kosovskog zastitnog korpusa sporne, jer su podignute na osnovu "srpskih zakona i spekulacija unutar i izvan Kosova" i da tuzioci i sudije nemaju mandat da istrazuju i optuzuju za (zlo)delo pocinjena pre dolaska mirovnih trupa Ujedinjenih nacija u junu 1999. To sto su policajci UN i vojnici KFOR-a spremni da uhapsu Milana Ivanovica, predsednika Srpskog nacionalnog veca, onog casa kada kroci na Kosovo, dr Redzepi ne dovodi u pitanje, jer je rec o "ratnom zlocincu" koga stiti i novi rezim u Beogradu.

Komplikacije

UNMIK je odmah demantovao premijera objasnivsi da hapsenja nemaju politicku pozadinu i da ne postoje pomenuta ogranicenja za sudije i tuzioce. Mozda i zbog smanjenja napetosti medju Albancima, tuzilac je odlucio da se Ramus Haradinaj, nekadasnji komandant OVK za Metohiju, brani sa slobode. Ta odluka podrazumeva uverenost tuzioca da heroj i legenda Oslobodilake vojske Kosova, nece ometati istragu odnosno da nece pokusati da utice na svedoke koji bi eventualno mogli da svedoce protiv njega, odnosno u korist njega, brata mu, komandanta Remija, Fatona Mehmetaja, Bekima Zekaja, Ahmeta Eljsanija i Ramusa Ahmedaja optuzene da su krajem juna 1999. godine, izmedju ostalog, nezakonito pritvarali i nanosili teske povrede kosovskim Albancima.

Ramus Haradinaj, nije mogao 20. avgusta 2002. godine da za NIN kaze sta misli o optuznici koja ga tereti i za prevaru u julu 2000. godine. Kako je receno u sedistu stranke, Ramus Haradinaj je na putu, iako je medjunarodni tuzilac bio uveren da on nece bezati pred pravdom. Ukoliko je ova tvrdnja aktiviste Alijanse za buducnost Kosova tacna, medjunarodni tuzilac bi mogao i da se zabrine.

Suzan Manuel veruje da zbog sigurnosti tuzilaca "Ministarstvo pravde nece objavljivati njihova imena", pa tako NIN nije ni mogao da se obrati "nepoznatom" tuziocu. Iako u Alijansi nisu rekli gde je predsednik ove trece po velicini kosovske partije, postoji mogucnost (makar samo teoretska) da je Haradinaj, kao pre neki dan i dr Milan Ivanovic, presao na onu drugu stranu granice. Doduse Ramus Haradinaj bi to ucinio na onom delu granice SR Jugoslavije, odnosno Kosova, sa Albanijom ili sa Makedonijom koja je prakticno otvorena i bez nadzora. U tom slucaju bilo bi jako tesko suditi Ramusu Haradinaju koji ima i mnogo ugleda i mnogo prijatelja u Albaniji, a narocito u Makedoniji gde je on obucavao borcu Oslobodilacke nacionalne armije kojima je komandovao njegov brat Daut.

Kao sto se Rustem Mustafa, bar za sada, ne tereti za bombaske napade u pristinskim i podujevskim kaficima, tako se Ramusu Haradinaju za sada ne stavljaju na teret odgovornost za pucnjavu u peckom kaficu Panda (14. decembra 1998. kada je sest maloletnih Srba poginulo), pokusaj ubistva americkog posmatraca, pucanje u ruske vojnike KFOR-a, niti masovni zlocin septembra 1998. godine kada je 36 Srba ubijeno u selu Glodjane kod Peci, rodnom mestu Haradinaja. Istrazitelji UN prikupili su dokaze o umesanosti Ramusa i Dauta Haradinaja u okrsaju sa koji su bili pripadnici rivalskog FARK-a (Oruzanih snaga Republike Kosovo). Pojedini ljudi iz britanskih vojno-obavestajnih krugova (angazovani u radu Kosovske verifikacione komisije) tvrde da je ova "likvidacija" motivisana "poslovnim neslaganjem" odnosno pokusajem porodice Muslaj da preuzme kontrolu nad trgovinom oruzjem i drogom. Pucnjava Neposredno pre incidenta, trojica bruce Musaj posetila su Haradinajevog oca Hiljmija zahtevajuci, u skladu sa obicajnim pravom, posmrtnu ostatku ubijenog brata. Kako su se pregovori dve porodice neuspesno zavrшили Sadik Muraj obecao je da ce dolaziti sve dok ne dobije telo

brata.

Medjutim, braca Haradinaj slozila su se da Muraji ne bi trebalo vise da uznemiravaju njihovog oca i u pola dva ujutro bili su u selu Streoce - sa vise od 35 pouzdanih ljudi kojima nije bilo tesko da ponesu i rucni minobacac.

"U noci izmedju cetvrtka i petka oko cetrdesetak ljudi, s kalasnijkovima i bombama, opkolili su nasu kucu", rekao je izmedju ostalog u istraznom postupku, Sadik Musaj (10. juna 2000. godine) naglasavajući da se napad dogodio juna 1999. godine neposredno po dolasku medjunarodnih mirovnih trupa.

U tom okršaju gde ni porodica Musaj nije sedela skrštenih ruku. Ramus Haradinaj bio je ranjen, pretpostavlja se da ga je brat Daut izvukao do helikoptera KFOR-a a onda je prebacen u americku bazu Bondstil u blizini Urosevca gde mu je ukazana prva pomoc. Do potpunog oporavka Haradinaj je lecen u americkoj bolnici u Nemackoj. Da nije bilo napora nekoliko britanskih oficira i novinara, pre svega Nikolasa Vuda (The Observer, The Guardian) cela afera i umesanost americkih pripadnika KFOR-a i Stejt departmenta bila bi u potpunosti zataskana, kao i nekoliko prethodnih istraga koje je licno obustavio Bernar Kusner, tadasnji sef misije UN na Kosovu i Metohiji.

Lidija Kujundzic

Zapis iz Kosovskog Pomoravlja

DOCEK MLADOZENJE - SVETINJA

Veliko Ropotovo, avgusta

U kuci Zivorada Stamenkovic, uglednog domacina i direktora skole "Trajko Peric" u Velikom Ropotovu, u srpskoj enklavi u Kosovskom Pomoravlju, veliko svadbeno veselje sa preko 400 zvanica iz raznih krajeva Srbije i inostranstva podsetilo je, bar na trenutak, na nekadasnje dane. Sve je bilo kao nekad, ali i sve drugacije u odnosu na pre nekoliko godina.

U vise od desetak cisto srpskih sela vecina zivlja je ostala na svojim vekovnim ognjistima. Malo je onih koji su otisli sa Kosova i Metohije. Ljudi ponovo grade kuce, obradjuju plodnu zemlju, odlaze u pazar, druze se sa najblizim komsijama, prave svadbe...

- Nije kao nekada, ali je mnogo bolje nego pre dve godine - kaze Zivorad Stamenkovic.

Na svadbenom veselju sve se desavalo kao u dobra stara vremena. U cetvrtak i petak velika priprema domacina za docek gostiju. U petak dolaze prijatelji sa mladine strane iz Kusca, pored Gnjilana, nekada velikog srpskog centra na Kosovu i Metohiji, dolaze da se dogovore o veselju koje ce trajati dva dana. Prijatelji u kucu mladozenje donose darove svekrvi, a na dan svadbe, u nedelju, mlada donosi svoje stvari. Stari srpski obicaji koje narod u Kosovskom Pomoravlju vekovima neguje.

Prvog dana svadbenog veselja tradicionalno igranje. U centru paznje mladozenjina majka koja, po starom obicaju, drzi sito i sa njim igra cak tri kruga. Za to vreme narod u selu ostavlja sve poslove jer se takvi događaji ne propustaju. Kolona zena, njih tridesetak, obucenih u narodne nosnje pleni lepotom. Prelepa resavska nosnja koja se sastoji od reski, kolana, bosci, marama... najvredniji je deo svadbenog veselja, naravno uz svecani cin vencanja.

- Ovo je nas zivot, pa ovakva veselja ulivaju nadu u bolje dane - kaze starac Milutin, glava kuce u porodici Stamenkovic, inace najstariji zitelj Velikog Ropotova.

Na svadbi i staro i mlado, svi su tu da bi uzivali u pesmi i muzici. Tradicija je ovde svetinja. Jedino sto nedostaje jeste malo vise slobode u kretanju.

- Idemo u Kosovsku Kamenicu, neki i u Gnjilane, ali na rizik - kazu mestani srpskih sela.

Zene se i udaju i Srbi i Albanci, svako na svoj nacin. Jedina razlika je sto kolone albanskih svadbi ne prate vojnici Kfora, kao sto je to slucaj sa srpskim svadbama. Medjutim, netrpeljivosti je danas znatno manje. Retke su, iako ih jos ima, provokacije. Albanci slobodno nose svoje zastave, sto nije slucaj sa Srbima.

- Necemo napustiti nasu zemlju i nase kuce. Ovde je zivot najlepší - kaze inzenjer Vojislav Velickovic, inace prvi privatni pekar u Kosovskom Pomoravlju.

U Velikom Ropotovu nicu nove kuce koje finansira drzava Srbija, a u planu je izgradnja i u Odevcu u kome je pre desetak dana pocela izgradnja puta koji ce povezivati nekoliko sela.

- Da je put izgradjen pre dvadesetak godina ne bi ljudi odlazili. Medjutim, ni sada nije kasno - kazu mestani tog prelepog sela.

Voda, vazduh, zemlja, hrana, sve je ovde cisto, kao i dusa naseg naroda koji je ostao na svojim vekovnim ognjistima, bez obzira na sve nedace proteklih godina.

Zivot u Velikom Ropotovu, Odevcu, Rajanovcu, Bozevcu, Berivojcu, Drenovcu, Pancelu, Tomancu, Ranilugu, Glogovcu, Korminjanu, Domorovcu tece dalje. Mestani srpske enklave u Kosovskom Pomoravlju podsecaju na misao grckog filozofa Heraklita i porucuju: "Svet ovaj isti je za sve ljude"!

Dragan Todorovic

KOSOVSKO-METOHISKI SRBI SA DJINDJICEM I KOSTUNICOM

22. avgust - "Siroka delegacija kosmetskih Srba danas u Beogradu odvojeno ce se sastati sa premijerom Srbije Zoranom Djindjicom i predsednikom SR Jugoslavije Vojislavom Kostunicom", kaze u svojoj izjavi Fonetu, a koju prenosi RTS, sef poslanickog kluba Koalicije Povratak Rada Trajkovic.

"Susret sa Djindjicom predvidjen je za 15.00 casova, a sa Kostunicom cemo se sastati u 18.00 casov", rekla je Trajkovic i naglasila da ce osnovna tema razgovora sa najvisim zvanicnicima Beograda biti pronalazenje resenja "za pravnu legalizaciju slucaja Milana Ivanovica".

Sastancima u Beogradu, pored Rade Trajkovic i nekoliko manje poznatih politicara, prisustvovace vladika rasko-

prizrenski Artermije i politicki stranacki lideri kosmetskih Srba Nenad Radosavljevic, Momcilo Trajkovic, Bojan Jakovljevic, Randjel Nojkic, Dragan Velic, Vuko Antonijevic, Marko Jaksic i jedan predstavnik cuvara mostova. "Prisustvo Milana Ivanovica jos je pod znakom pitanja", rekla je Trajkovic. Ona je istakla da ocekuje politicku podrsku Beograda u procesu iskrenog uspostavljanja saradnje sa kosmetskim pravosudjem. Prema njenoj oceni, lider Srpskog nacionalnog veca Milan Ivanovic ce dobiti podrsku da angazuje najboljeg advokata, a u proces resavanja njegovog slucaja bice ukljucena i "jedna osoba iz Beograda koja ima siroku medjunarodnu reputaciju i bavi se pitanjima zastite ljudskih prava".

"POVRATAK" RAZMATRA NAPUSTANJE SKUPSTINE KOSOVA

22.avgust - Sef poslanicke grupe srpske koalicije "Povratak" u Skupstini Kosova Rada Trajkovic izjavila je da zbog pokusaja hapsenja lidera Srpskog nacionalnog veca severnog Kosova Milana Ivanovica, ta koalicija razmatra mogucnost da napusti parlament.

Trajkovic je u izjavi koju danas prenosi pristinski list na albanskom "Zeri", navela da su joj medjunarodni izvori potvrdili da nema dovoljno dokaza za Ivanovicevu krivicu.

Policija Unmika i Kfor pokusali su da uhapse Milana Ivanovica, osumnjicenog za pokusaj ubistva prilikom demonstracija u Kosovskoj Mitrovici 8. aprila ove godine. Ivanovic je odbacio te optuzbe i najavio da se nece predati kosovskim vlastima dok ne dobije pismene garancije Unmika i vlasti u Beogradu da ce mu biti omogucena odbrana sa slobode.

Apel patrijarha Pavla Mihaelu Stajneru

SUDITE OBJEKTIVNO I NEPRISTRASNO

Patrijarh srpski Pavle zatražio je od sefa UNMIK-a Mihaela Stajnera da se problemi oko pokusaja hapsenja dr Milana Ivanovica rese "na objektivni i zakonit nacin", kako taj slucaj ne bi doveo do tezih posledica po srpsku zajednicu na Kosovu i Metohiji.

Patrijarh Pavle apelovao je na Stajnera da ne dozvoli hapsenje Ivanovica, nego da "legalni istrazni i sudski organi ispituju, objektivno i nepristrasno, optuzbe ili insinucije protiv njega, a njemu samom da se omoguci da integritet svoje licnosti i svoju ispravnost pred zakonom i javnim moralom brani sa slobode".

Ivanovic bi, pri tom, prethodno preuzeo obavezu da bude dostupan sudsko-istraznim organima i da sa njima saradjuje u cilju iznalazenja istine.

"Ja cu sa svoje strane apelovati na gospodina Ivanovica da upravo tako postupi - i verujem da ce me poslusati - ukoliko mu Vi pruzite garanciju da nece biti uhapšen", porucio je srpski patrijarh.

Patrijarh je naglasio da je njegovo obracanje "spontano i odgovorno" i dodao da Ivanovic nije samo ugledan lekar nego i jedan od politickih lidera kosovskometohijskih Srba i da zato "svaka akcija i reakcija u ovom slucaju ima dalekosezne posledice za ukupnu srpsku zajednicu na Kosovu i Metohiji, pre svega za njeno ostajanje u zavicaju predaka.

"Ne verujem da je medjunarodnoj zajednici i Vama kao njenom najodgovornijem predstavniku na Kosovu i Metohiji cilj stvaranje jednonacionalnog, cisto albanskog Kosova i Metohije, tim pre sto je nacelo multietnickog i multikulturnog Kosova i Metohije glavno - i jedino - opravdanje za prisustvo medjunarodne administracije i medjunarodnih oruzanih snaga na Kosovu i Metohiji", navodi patrijarh Pavle u pismu Stajneru.

Zahtev Ministarstva pravde Srbije

TRAZE IZRUCENJE TACIJA, CEKUA I HARADINAJA

Ministar pravde u vladi Srbije dr Vladan Batic uputio je zahtev Klintu Vilijamsonu, direktoru odeljenja pravde UNMIK-a da uz asistenciju Kfora uhapse i izruce pravosudnim organima Srbije Hasima Tacija, Agima Cekua i Ramusa Haradinaja. Naime, presudom Okruznog suda u Pristini koja je potvrđena i presudom Vrhovnog suda Srbije Hasim Taci je proglašen krivim zbog krivicnog dela terorizma i osudjen na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina. Istovremeno, pred Okruznim sudom u Pristini protiv Hasima Tacija i Agima Cekua vodi se istraga zbog krivicnog dela genocida. Posto su imenovani nedostupni pravosudnim organima za njima su raspisane poternice 7. februara 2002. godine.

Protiv Ramusa Haradinaja vodi se istraga pred Okruznim sudom u Peci zbog osnovane sumnje da je izvršio krivicno delo terorizma. Posto je i on nedostupan za njim je raspisana poternica 11. avgusta 1998. godine.

Imajuci u vidu da se imenovani nalaze na teritoriji Kosova i Metohije, njihovo hapsenje i predaju pravosudnim organima Srbije treba da obave UNMIK i Kfor. Inace ovaj zahtev nema veze sa odgovornoscu imenovanih za ratne zlocine pred Haskim tribunalom.

GNJILANE: OSLOBODJEN SRBIN

Prvi put posle tri godine na podrucju Kosova i Metohije, sudsko vece koje sacinjavaju Albanci i Srbi, bez prisustva medjunarodnih sudija, oslobodilo je Mirka Pesica, iz sela Berivojce kod Kosovske Kamenice, koji je dva i po meseca bio u pritvoru u Gnjilanu. Razlog njegovog hapsenja je ilegalno posedovanje oruzja marke "tompson". (AVP)

Izjava portparola UNMIK-a

MANUEL: NISMO DOBILI ZAHTEV

Kosovska Mitrovica, 24. avgusta (**Tanjug**)

Portparol UNMIK-a Suzan Manuel izjavila je juce da UNMIK nije dobio nikakav zahtev Ministarstva pravde Srbije za hapsenje Hasima Tacija, Agima Cekua i Ramusa Haradinaja i njihovo izrucenje pravosudnim organima Republike.

Reagujuci na jucerasnju izjavu srpskog resornog ministra Vladana Batica, koji je rekao da je takav zahtev poslao

UNMIK-u, Manuelova je, u izjavi Radiju "Kontakt plus", u Kosovskoj Mitrovici, kazala da je za taj zahtev, odnosno izjavu ministra, UNMIK saznala preko medija.

Ona je istakla da je UNMIK nadležan za hapšenje i podizanje optuznica "protiv onih lica koja su pocinila bilo koji zlocin na Kosovu" i da ce i eventualni procesi protiv lica po zahtevu ministra pravde Srbije, biti vodjeni na Kosovu, jer su u iskljucivoj nadležnosti UNMIK-a.

U saopštenju Ministarstva pravde Srbije navodi se da je ministar Batic uputio zahtev direktoru odeljenja pravde UNMIK-a Klintu Vilijamsonu da, uz asistenciju Kfora, uhapsi i izruči pravosudnim organima Srbije Tacija, Cekua i Haradinaja.

Protest Albanaca u Pristini

ZAMERKE VLASTIMA

Pristina, 23. avgusta

U centru Pristine, ispred zgrade Narodnog pozorista, danas se okupilo nekoliko hiljada Albanaca koji su iz svih mesta sa teritorije Kosova i Metohije dosli na protestni skup povodom hapšenja bivših vodja OVK i podizanja optuznice protiv Ramusa Haradinaja, lidera Alijanse za buducnost Kosova.

Kako se culo, zatrazeno je da se odmah puste svi pritvoreni, a zamerke su upucene kosovskim institucijama Skupstini i vladi, a posebno Kosovskom zastitnom korpusu, zato sto odlucnije nisu stali u zastitu uhapsenih oficira bivse OVK.

Od ranih jutarnjih casova svi prilazi centru Pristine su bili blokirani snagama policije UN i patrolama KPS, a celo podrucje grada su nadletali helikopteri specijalnih jedinica UN. Do 15 casova nije bilo incidenata. Na ulicama su primecene "reke ljudi" koje se od jutarnjih casova slivaju ka Pristini.

Do pocetka demonstracija, koje su prvobitno bile najavljene za 12 casova, a potom odlozene za 14 casova, ispred zgrade pritvorne jedinice u Pristini Udruzenje zena iz Djakovice je polozilo cvece u znak podrške pritvorenim celnicima i komandantima OVK.

U medjuvremenu Informativna sluzba UNMIK-a je izdala saopštenje u kojem se kaze da ce "u slucaju nemira policija UN intervenisati". Oko 12 casova snage UNMIK-a i KPS takodje su blokirale ulicu u kojoj se nalazi pritvor UN.

U ranim jutarnjim casovima Sadik Haljita, predsednik Udruzenja invalida rata, pozvao je sve Albance da "mirno protestuju i da izbegavaju sukobe sa policijom UN i Kforom".

Da podsetimo, Mustafa Rustemi, zvani Remi, koji je prvi pritvoren, inace nekadasnji komandant OVK, prosle nedelje je prebacen u kosovskomitrovicki zatvor iz Pristine, gde je proveo samo 24 casa.

B. Radomirovic

Povodom napada Albanaca na novinare

UNS OSUDIO NASILJE

Udruzenje novinara Srbije je osudilo jucerasnji napad Albanaca na grupu novinara u Kosovskoj Mitrovici koji su pokusali da naprave reportazu iz multietnickog naselja - Bosnjacke mahale.

"Apelujemo na albanske politicke prvake i albanske novinare da osude ovakve pojave i da omoguce novinarima, kao i ostalim ljudima te juzne pokrajine, slobodu kretanja i govora", saopstila je Informativna sluzba UNS-a.

Grupa mladjih Albanaca je pretnjama i psovka onemogucila novinare lista "Danas", "Frankfurtskih vesti", agencije Fonet i lokalnog radija "Kontakt plus" i TV ekipu "Palma plus" iz Jagodine da naprave reportazu iz Bosnjacke mahale, koja je pretežno nastanjena Albancima i Bosnjacima, a zahvaljujuci vojnicima Kfora nije bilo tezih posledica.

Reagovanje kosovskih Srba

SKRIVANJE ISTINE

Kosovska Mitrovica, 24. avgusta (***Tanjug***)

Povodom jucerasnjeg incidenta u Kosovskoj Mitrovici, kada su na grupu srpskih novinara nasrnuli Albanci koji zive u Bosnjackoj mahali, reagovali su predstavnici kosmetskih Srba.

Sef poslanicke grupe koalicije "Povratak" Rada Trajkovic je osudila jucerasnji dogadjaj rekavši "da su Albanci na ovaj nacin zeleli da sprece da istina prodre u svet".

"NJima ne odgovara da ljudi vide da u severnom delu Kosovske Mitrovice zivi vise hiljada Albanaca, za razliku od juznog dela grada gde zivi samo srpski svestenik sa svojom porodicom", rekla je Trajkovic.

Clan izvrsnog odbora Srpskog nacionalnog veka Nebojsa Jovic kazao je da jucerasnji incident predstavlja jasan poziv UNMIK-u i Kforu da pocnu da sankcionisu onu stranu koja stalno izaziva probleme, a to ni sada, kao ni mnogo puta ranije nije bila srpska vec albanska strana.

Izjava Rade Trajkovic

SUDJENJE PRIPADNICIMA OVK

Kursumlija, 25. avgusta (***Beta***) Sef poslanicke grupe koalicije "Povratak" u Skupstini Kosova Rada Trajkovic izjavila je da ce nekima od nedavno uhapsenih pripadnika bivse Oslobodilacke vojske Kosova biti sudjeno u Hagu.

"Ne bih govorila imena tih ljudi, ali znam da ce neki od njih otici u Hag. Ocekujem da ce se jedan deo optuzenih, mozda i onih koji jos nisu uhapseni, sigurno naci u Hagu", kazala je ona.

Trajkoviceva istovremeno nije odbacila mogucnost da budu uhapseni i trojica lidera kosovskih Albanaca Hasim Taci, Agim Ceku i Ramus Haradinaj.

"Po onome sto procenjujem iz medjunarodnih izvora, hapšenja Tacija, Cekua i Haradinaja ce malo pricekati. Mislim da postoje dokazi, ali jos nije doneta politicka odluka, valjda zbog procene stanja u kome se nalazi Kosovo i Metohija",

rekla je Rada Trajkovic.

Ona je dodala da se pripremaju i hapsenja ljudi koji su snabdevali oruzjem bivsu OVK i komandni kadar Kosovskog zastitnog korpusa.

Kfor nastavlja da hapsi bivse pripadnike OVK-a

UHAPSEN BASKIM HAMDIJU

BEOGRAD - Pripadnici Kfora uhapsili su prekjuce popodne u selu Malisevo kod Gnjilana pripadnika Seste zone KZK Baskima Hamdijua. On je kao i dvadesetak clanova KZK koji su prethodnih dana uhapseni pod sumnjom da su tokom i posle rata na Kosovu pocinili ozbiljna krivicna dela nad svojim sunarodicima, bio pripadnik OVK.

Medju do sada uhapsenima su, podsecamo, komandant bivse OVK Rustem Mustafa, poznatiji kao komandant Remi i Daut Haradinaj, jedan od komandanata OVK za podrucje Decana. Daut je brat Ramusa Hajradinaja, predsednika Alijanse za buducnost Kosova i poslanika u Kosovskoj skupstini, protiv koga, takodje, postoji optuznica.

Hapsenja se, nezvanicno saznajemo, dovode i u vezu sa nedavnim otkrivanjem grupe terorista iz Alzira, koji su pripremali napade na pripadnike medjunarodnih snaga na Kosovu.

Optuzbe

Vlada Kosova i stranke, PDK Hasima Tacija i AZBK Ramusa Hajradinaja, optuzile su Kfor i Unmik da su hapsenja politicki motivisana. Tvrdnje obrazlazu cinjenicom da se Rustem Mustafa, bivsi komandant KZK iz Podujeva i Daut Haradinaj, sef personala KZK iz Glodjana nalaze na listi osoba za koje je administracija SAD 28. juna prosle godine utvrdila da predstavljaju pretnju nacionalnoj bezbednosti SAD i spoljnoj politici.

DIVJAKE: GENERALI KFORA

Komandant Kosovskog zastitnog korpusa Agim Ceku okupio je u selu Divjake, u kome se nekada nalazio stab bivse OVK, generale Kfora iz 38 zemalja koje trupama doprinose vojnoj misiji na Kosovu. "Sama cinjenica da ste danas ovde sa nama govori da postujete Kosovski zastitni korpus, da se interesujete za nasu proslost i da ste spremni da je postujete", rekao u petak Ceku generalima Kfora. Komandant Kfora Marsel Valenten izrazio je zadovoljstvo sto se nalazi na tom "istorijskom mestu" i moze da sazna vise o novijoj istoriji Kosova, pise list. (Beta)

Mediji u SAD i predstavnici administracije sve cesce su na istoj talasnoj duzini oko daljeg vojnog prisustva na Balkanu

DILEME OKO "IZLAZNE STRATEGIJE" ZA KOSOVO

Vashington - Vodeci mediji u SAD i predstavnici administracije predsednika Dzordza Busa sve cesce su na istoj talasnoj duzini kad je rec o neizvesnostima oko daljeg vojnog prisustva SAD na Balkanu. Ta tema postaje sve aktuelnija u situaciji kad se ne vidi kraj avganistanskoj i ostalim bitkama protiv medjunarodnog terorizma, kao i tekucoj završnoj fazi priprema za vojnu intervenciju u Iraku. Istovremeno, sve vise se govori o ociglednom odsustvu "izlazne strategije" iz Bosne i sa Kosova, gde je angazovano oko 7.500 vojnika SAD, cijju prekomandu Pentagon trazi na nekim drugim stranama.

"Nova Skupstina u Pristini cesto je u sukobu sa adiministracijom UN, pravosudni sistem je ogrezao u korupciji, osnovna komunalna infrastruktura jedva funkcioniše, a cak i razne struje albanskih lidera sa Kosova tesko uspevaju da se medjusobno sporazumeju", pise u Vashingtonu postu profesor NJujorskog univerziteta "Kolumbija" Gordon Bartos, predvodnik ekspertske ekipe koja je nedavno boravila na Kosovu. "Napadi na lokalno nealbansko manjinsko stanovništvo nastavljaju se na alarmantnom nivou, sto objasnjava zasto se dosad svojim kucama na Kosovu vratilo samo oko 200 nealbanaca, od oko 250 hiljada proteranih i izbeglih u protekle tri godine, u poredjenju sa oko 140 hiljada povratnika, koliko je bilo registrovano u istom poratnom razdoblju u Bosni i Hercegovini", navodi Vashington post koji zahteve albanskih lidera iz Pristine za nezavisnost Kosova oznacava kao "stavljanje kola ispred konja".

"Diskusija o konacnom statusu Kosova nema svrhe bez znacajnog i stalnog napretka u te tri oblasti. Ako kosovski lideri uspeju da pokazu da mogu da se ozbiljno uhvate u kostac s tim problemima, znacajno ce opasti otpor prema nezavisnosti Kosova, koji sad ispoljavaju ostale drzave u regionu. I SAD bi, u tom slucaju, mogle da preuzmu odgovornost povlacenja iz takvog stabilnog i demokratskog entiteta", zakljucuje se u analizi Vashington posta. (Sense)

Unmikov plan vracanja Srba na Kosmet daje neke rezultate

POVRATAK PRETVORITI U O(P)STANAK

Povratak Srba na Kosovo i Metohiju pocinje da se realizuje. Mada su rezultati jos uvek slabi, a medjunarodnoj zajednici se zamera da na povratku Srba nije ucinila nista u poredjenju sa onim sto je uradila da se vrata Albanci, iako onih koji se vratili ne premasuje hiljadu, proces je poceo.

Krajem ovog meseca, 30. avgusta, pocece izgradnja 91 kuce u selu Osojane, sto prethodi povratku. Najdalje do 7. septembra trebalo bi da pocne gradnja kuca u selima pecke opstine Siga, Ljevosa i Brestovik, a planira se i povratak Srba u sela Prizrenske Zupe. U Bicju, kod Kline, vratilo se 15 porodica, a ovih dana treba se vrati jos 27.

Ove godine po prvi put vise Srba se vratilo, oko 1.000, nego sto je otislo, 200 - kaze sef Unmika Mihael Stajner. Dolazak Kfora i Unmika na Kosovo i Metohiju juna 1999. godine, uz ulazak vise desetina hiljada Albanaca iz Albanije, s obzirom da je neko vreme granica izmedju SRJ i Albanije bila otvorena, teror kojem su Srbi bili podvrgnuti i nemoć pripadnika medjunarodne zajednice da ih zastiti uslovili su egzodus Srba. Ali i pripadnika nekoliko manjinskih zajednica koji nisu podrzavali politiku terora i nasilja koji je sprovodila OVK. Najveci broj prognanih razmislja o povratku u svoje kuce i stanove, ali je pitanje da li je i koliko to u ovom trenutku moguće.

Pravo je svakoga ko je napustio Kosovo da se vrati, ali taj povratak mora biti održiv, što zahteva korenit pristup i pripremu situacije na terenu - rekao je za "Glas" Stajner, odgovarajući na pitanje o mogućnostima povratka oko 250 hiljada proteranih Srba i oko 100 hiljada Turaka, Roma, Egipćana, Askalija, muslimana...

Stajner je objasnio da održiv povratak pre svega znači bezbednost, slobodno kretanje i osnovne uslove za život koji podrazumevaju krov nad glavom, redovno snabdevanje vodom i strujom, mogućnost obrazovanja i iste uslove za zaposljavanje.

Održivost povratka znači da će Unmik, svim licima koja se vrate, osigurati jednak pristup obrazovanju, zdravstvenoj nezi, javnim uslugama i ostalim službama neophodnim za ucesce u društvu.

Ključnu ulogu u organizovanju povratka trebalo bi, prema Stajnerovim recima, da odigra Unmikova kancelarija za povratak i zajednice na celu sa Pedi Hiks, koja je stekla bogato iskustvo u Bosni. Njen posao je, između ostalog, rad na promovisanju i omogućavanju međuetnickog dijaloga, integracije i pomirenja među svim ljudima na Kosovu, posebno onih koji žele da se vrate.

Posao savetnika u ovoj kancelariji Nenada Radosavljevića, poslanika koalicije "Povratak" u Skupštini Kosova, koji je stupio na dužnost 10. juna, biće sugeriisanje Unmiku načina za promovisanje ekonomskog razvoja u vezi s vraćanjem raseljenih lica i integraciju manjina. Radosavljević će imati važnu ulogu u pomaganju oblikovanja politike čiji je cilj omogućavanje povratka i integracije etničkih manjina u maticu kosovskog društva.

Unmik je pripremio projekat povratka i radi se na konkretnim programima s kojima će se izaci pred međunarodnu zajednicu, kako bi se obezbedili donatori.

"Glas" je od šefa Unmika dobio podatak da je u skupštinama opština i regionima formirano 30 radnih grupa za ovaj posao, kako bi se osiguralo sprovođenje principa za povratak i okruženje podesno za život.

Premijer Kosova Bajram Redžepi obećao je svoju punu pomoć manjinama koje žele da se vrate u svoje domove. U Vucitru se, primera radi, vratilo 50 Askalija i u toku je obnova njihovih kuća.

Srbi koji žele da se vrate mogu na Kosovu, u Srbiji i Crnoj Gori da podnesu molbu za pomoć u obnovi svojih kuća ili zahtev za povratak ilegalno zauzetih domova.

Pomoć u obnovi ratom oštećenih kuća dodeljuje se selektivnim putem u opštinskim stambenim odborima i pravo imaju osobe koje su se vratile. Raseljeni mogu da podnesu zahteve, ali moraju da se vrate u svoje domove pre nego što im se odobri pomoć u obnovi, objašnjeno nam je u Pristini. UNHCR ima program čiji je cilj da pruži osnovno utocište i pomoć domaćinstvima neposredno nakon povratka.

Donacije

Do sada je za realizaciju programa povratka Srba obezbedjeno oko 10 miliona evra. Nemačka vlada finansira program projekta za Bicu, italijanska za sela u okolini Peci, izvođač radova u Osojanu je THNJ, a Evropska agencija za rekonstrukciju finansira rekonstrukciju i izgradnju kuća u Prizrenskoj Zupi. Do sada je za spontani povratak u Gnjilane, kao i povratak Roma u Pec, obezbedeno još pet miliona dolara - saznajemo od Radosavljevića.

Legenda: Ljubicastom bojom na karti su obeležena mesta u koja su se Srbi vratili, autobusi predstavljaju realizovane i planirane programe obilaska napuštenih kuća, a ljubicaste kuće objekte koji se grade ili će se tek graditi

U selu Janjine Vode kod Obilica, gde u izolaciji, bez struje i vode, živi pedesetak Srba

ZABORAVLJENI OD SVIH

U mesovitom selu Janjine Vode kod Obilica, u izolaciji i okruženju Albanaca, bez struje i vode, bez mogućnosti da provire iza visokim zidovima omeđenih dvorista, izuzev onih kojima je, kako kazu, dosta ovakve glave na ramenima, živi pedeset četvoro Srba.

"Zaboravljeni od vlasti iz Beograda", posto "niko od njihovih zvaničnika nije usao u selo od povlačenja vojske i policije 1999. godine", očekuju da se neko iz nadležnih ministarstava "smiluje" i odgovori na brojne molbe oko dodele pomoći, ukoliko su seljani Janjinih Voda, uglavnom bivši radnici Elektroprivrede Kosova i Rudnika "Belacevac", još na spisku građana Srbije i Jugoslavije.

-Nema od cega da se živi. Na njive niko u poslednjih pet godina nije izasao. Stocni fond je unisten. Na njivama pored pruge prema Obilicu uz recno korito Sitnice poslednjih godina ni brazda nije zaorana, a kuraznost da na livadama napasaju stoku glavom su platili mnogi ovdasnji Srbi - priča o životu u zaboravljenom selu bivši direktor srednje škole iz Obilica Jovica Nikolić. -

-Školska godina je na pragu. Ne znamo šta s decom. U selu postoji multietnička osnovna škola u čijoj jednoj učionici nastavu pohađaju petoro srpske dece. Prošle godine vojnici Kfora su ih bornim kolima pratili od kućnog praga do škole i nazad. Sada su povukli patrole sa prilaza selu. Najavljuju da školski autobus, kojim srednjoskolci putuju do Plemetine sa druge strane Obilica, više neće imati pratnju. Ukoliko se to dogodi, ne verujem da će neki roditelj pustiti svoje dete da udje u bilo koji autobus - kaže Nikolić.

Ostace zatvoreni iza visokih betonskih zidova da mastaju o školskim klupama i školskim raspustima, poput učenika osmog razreda Aleksandra Spasića, koji je u svesci za domaću zadaću iz srpskog jezika na temu "Kako sam proveo školski raspust" napisao:

"Ja sam raspust proveo družeci se sa kerom Murdzom. Kuća - stala, ambar - obližnji sumarak. Tamo sam se sa još devet svojih vrsnjaka igrao zmurke. Iskrcili smo deo sume i napravili igraliste, jer u školsko dvorište ne možemo ući. Tamo se igraju Albanci."

Udovica Radosava Ognjanovića, majka dve maloletne cerke, Ankica nevoljno priča o životu samohrane majke. - Muz mi je poginuo pre nepune dve godine na svega pedesetak metara od kuće. Došli ovi iz policije, vezali ga za ogradu pred decom i traže oružje. Sve su prevrnuli - priča ona i pokazuje polomljeni krevet u spavacoj sobi nedovršene kuće. - Nisu nista našli, a onda ubrzo se dogodi ono najgore. Poginu na kućnom pragu.

Starija Mirjana je u trecem razredu srednje skole, a mladja Marija u trecem osnovne. Zivimo od porodice penzije cija polovina iznosi 850 dinara. Odbili su mi zahtev za decji dodatak, jer su moji prihodi presli cenzus za cetiri dinara. Zalila sam se i dokazivala da imanje ne obradjujem, da u deo kuce u Kosovu Polju ne smem uci, ali oni veruju posedovnim listovima i zaracunatim prihodima. Skoro da covek ne veruje. - Otkako mi je muz poginuo, gram soli ili bar cokoladu za dete nisam dobila. Pre neki dan stigla kola UNHCR-a, dele pomoc, a mladja Marija placuci utrcu u sobu: "Mama, za nas opet nema nista." Sta da joj kazem - prica Ankica, dok Marija stiska u narucju lutkicu koju joj je otac poklonio. Voli da grli njegov jastuk, a na krevet na kome je spavao jos nije sela. Zula je pricu od jedne starice kako treba ubrati neku zelenu travu, kuvati caj i popiti - zelja ce se ispuniti. - Takvu travu stalno trazi, vrteci se po dvoristu, jer van njega izuzev u pratnji vojnika Kfora nije izašla u poslednje tri godine - prica njena majka.

Nedeljko Z ejak

METOHJSKO LETO 2002.

Samo sto su se razisli vernici posle sv. Liturgije na sv. Vrace Kozmu i Damjana, manastirsku slavu u manastiru u Zocistu, ekstremisti su ponovo zapalili manastir. Ali, to nije moglo zaustaviti akciju OBNOVIMO NASE SVETINJE MOLITVOM.

Jer, uskoro su se u Bici kraj Istoka zabeleli satori povratnika.

Posle sv. Liturgije, pocela je opravka i izgradnja domova za povratnike

---